

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid haar op 20 februari 2005 bij haar aanhouding hebben geschopt en haar handboeien hebben omgedaan.

Verzoekster klaagt er verder over dat de korpsbeheerder zijn oordeel van 7 december 2006 heeft gebaseerd op het advies van de klachtencommissie van 29 november 2006, hoewel de klachtencommissie de verklaringen van verzoeksters echtgenoot en haar kinderen over het politieoptreden op 20 februari 2005 niet in ogenschouw heeft genomen. Verzoekster stelt zich op het standpunt dat in samenhang met voornoemde verklaringen beoordeeld had kunnen worden dat het toegepaste geweld als disproportioneel kan worden bestempeld.

Voorts klaagt verzoekster over het optreden op 30 april 2005/1 mei 2005 van ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Zij klaagt er in het bijzonder over dat politieambtenaren bij haar insluiting geweld jegens haar hebben gebruikt en dat arrestantenbewaarder A. haar hierbij zou hebben geschopt.

Verzoekster klaagt er ten slotte over dat de korpsbeheerder zijn oordeel van 8 april 2008 heeft gebaseerd op het advies van de klachtencommissie van 2 april 2008, hoewel de klachtencommissie betrokken arrestantenbewaarder A. niet heeft gehoord over het politieoptreden op 30 april 2005 en met name niet over de wijze waarop verzoekster naar haar cel is begeleid.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 20 februari 2005 maakte één van de kinderen van verzoekster een melding van huiselijk geweld bij het regionale politiekorps Limburg Zuid. Hierop gingen politieambtenaren Kl. en B. van het regionale politiekorps Limburg Zuid naar de woning van verzoekster. Eenmaal bij de woning aangekomen liet verzoekster de politieambtenaren niet binnen. Nadat de zoon van verzoekster de politieambtenaren binnen had gelaten, ontstond er in de woning een discussie tussen de politieambtenaren en verzoekster waarop verzoekster werd aangehouden wegens het beledigen van de politieambtenaren. Verzoekster weigerde echter om met de politieambtenaren mee naar het bureau te gaan en verzette zich tegen de aanhouding. De politieambtenaren boeiden verzoekster en brachten haar vervolgens over naar het politiebureau.
2. Verzoekster kon zich niet vinden in de gang van zaken en diende op 13 maart 2005 een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Verzoekster klaagde onder meer over de wijze waarop zij werd aangehouden. Op 14 april 2006 deed

verzoekster aangifte tegen de politieambtenaren Kl. en B. wegens mishandeling tijdens de aanhouding op 20 februari 2005. Naar aanleiding van deze aangifte en de door verzoekster ingediende klacht oordeelde de hoofdofficier van Maastricht op 3 juli 2006 dat gelet op alle omstandigheden er voldoende invulling was gegeven aan het evenredigheidsbeginsel, waardoor er geen sprake was van buitenproportioneel geweld tijdens de aanhouding van verzoekster.

3. Op 29 november 2006 adviseerde de Commissie voor Politieklachten politieregio Limburg Zuid (hierna: de klachtencommissie) de klacht van verzoekster ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 7 december 2006 weten zich met dat advies te verenigen; volgens de korpsbeheerder verzette verzoekster zich bij haar aanhouding dermate hevig, dat zij het toegepaste politiegeweld over zichzelf had afgeroepen. Daarbij was het niet aannemelijk geworden dat het door de politie toegepaste geweld overmatig was, aldus de korpsbeheerder.

4. Op 1 mei 2005 ontving de meldkamer opnieuw een melding van de dochter van verzoekster dat haar moeder agressief en dronken was. Hierop gingen politieambtenaren K. en H. ter plaatse. Zij troffen daar de man en kinderen van verzoekster aan, die aangaven door verzoekster te zijn mishandeld. Verzoekster werd kort daarop aangehouden, waarbij zij zich verzette. Op het politiebureau werd verzoekster tijdens haar insluiting gefouilleerd, waarbij zij onder meer haar sieraden af en haar laarzen en bh uit moest doen. Verzoekster weigerde dit, waarop de politieambtenaren verzoekster vasthielden en een armklem aanlegden, zodat de genoemde goederen door hen bij haar konden worden verwijderd.

5. Verzoekster diende hierover vervolgens op 8 juli 2007 een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid. Zij klaagde er onder meer over dat de politieambtenaren K. en H. bij haar insluiting overmatig geweld hadden gebruikt en dat arrestantenbewaarder A. haar had geschopt. Op 2 april 2008 adviseerde de klachtencommissie de klacht van verzoekster ongegrond te verklaren. De korpsbeheerder liet bij beslissing van 8 april 2008 weten dit advies over te nemen. Volgens de korpsbeheerder verzette verzoekster zich bij haar insluiting zeer hevig, waardoor het noodzakelijk was om verzoekster met gepast geweld onder controle te krijgen. Dit geweld stond in verhouding tot de mate van het verzet dat verzoekster pleegde. Daarbij was het ook niet aannemelijk geworden dat politieambtenaar A. disproportioneel geweld had gebruikt jegens verzoekster, aldus de korpsbeheerder.

6. Verzoekster kon zich niet vinden in de afhandeling van haar twee klachten en richtte zich uiteindelijk op 21 april 2008 tot de Nationale ombudsman. Verzoekster voegde hierbij nog twee klachten toe over de behandeling van haar klachten door de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid.

Verzoekster verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen naar haar klachten.

I. Ten aanzien van de aanhouding op 20 februari 2005

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid haar op 20 februari 2005 bij haar aanhouding hebben geschopt en haar handboeien hebben omgedaan.
2. Verzoekster bracht in dit verband naar voren dat op 20 februari 2005 opeens politie aan de deur stond. Haar zoon liet de politieambtenaren binnen, waarbij haar zoon niet om hulp riep, aldus verzoekster. Verzoekster gaf aan niet dronken te zijn geweest. De bloedvlekken op haar kleding waren het gevolg van een ongeluk waarbij zij zichzelf had verwond. Verzoekster wilde, ondanks dat de politieambtenaren in uniform waren gekleed, zeker weten dat ze te maken had met de politie en vroeg de politieambtenaren zich te legitimeren. Volgens verzoekster deden de politieambtenaren dit echter niet. Verzoekster moest vervolgens van de politieambtenaren mee, maar dit weigerde ze. Hierop werd verzoekster door de politieambtenaren tegen de muur geduwd en naar buiten gesleept. De politieambtenaren duwden haar in de auto en schopten haar hier ook bij, aldus verzoekster. Politieambtenaar B. ging volgens verzoekster op haar zitten en legde vervolgens bij haar strak de handboeien om. Volgens verzoekster liep zij door deze behandeling ernstig letsel op aan haar rechterknie. Ook haar rechteroog liep letsel op.
3. Verzoekster legde een medische verklaring over, opgemaakt door huisarts S. Uit deze medische verklaring volgt dat huisarts S. verzoekster op 21 februari 2005 om 21.15 uur onderzocht. Verzoekster gaf aan te zijn mishandeld door de politie Maastricht. S. nam twee bloeduitstortingen op de rug van verzoekster waar, evenals een schram. Ook zaten er op beide polsen bloeduitstortingen en schrammen. Op de beide bovenarmen zat een serie blauwe plekken. Ook was het rechteroog van verzoekster rood en het ooglid gezwollen. Verder gaf verzoekster aan pijn te hebben ter plaatse van haar stuit.
4. De man en zoon van verzoekster deden beiden op 20 februari 2005 aangifte tegen verzoekster wegens mishandeling en bedreiging. Uit de processen-verbaal van aangifte volgt onder meer dat verzoekster al ruim tien jaar overmatig veel drinkt. De avond voor haar aanhouding had zij al ongeveer tien blikken bier gedronken. Op de ochtend van 20 februari 2005 ontstond er een discussie tussen verzoekster en haar man, waarbij zij haar man meermalen sloeg en trapte in zijn rug en nek. De zoon van verzoekster bemoeide zich met de ruzie, waarop ook hij van verzoekster klappen kreeg in zijn gezicht, waardoor zijn bril van zijn gezicht afviel. Om te zorgen dat verzoekster op zou houden met haar geweld nam haar man haar in een houdgreep, waarop verzoekster te kennen gaf dat dit pijn deed. Hierna was het even rustig, maar na korte tijd stond verzoekster opeens met

een vleesmes in haar handen tegenover haar man en zoon, waarbij zij in het Duits zei: "Ik steek je dat mes in je buik". Na op verzoekster te hebben ingesproken legde ze het mes weg. Verzoekster trok vervolgens de telefoonkabel kapot en gooide met glaswerk en andere goederen. Hierbij sneed zij zichzelf in haar vinger. De dochter van verzoekster vertelde dat de politie er aankwam, waarop verzoekster de bel van de voordeur trok. Daarna pakte ze een ijzeren staaf en dreigde haar man hiermee te gaan slaan. Vervolgens stond de politie aan de deur. Verzoekster wilde niet opendoen, waarop de zoon van verzoekster de deur opendeed. Verzoekster begon tegen de politieambtenaren te schreeuwen, waarop de politieambtenaren haar aanhielden. Volgens verzoeksters zoon verzette verzoekster zich tegen de aanhouding door te duwen en te trekken. De man van verzoekster gaf voorts aan dat verzoekster direct professionele hulp nodig heeft.

5. Op 23 februari 2005 trokken de man en zoon van verzoekster beide aangiftes in.

6. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekster ongegrond te achten. Volgens de korpsbeheerder verzette verzoekster zich zowel verbaal als fysiek tegen de aanhouding. Verzoekster beledigde de politieambtenaren en maakte slaande en krabbende bewegingen in de richting van de politieambtenaren, en trachtte hen te bijten en te bespugen. Doordat verzoekster zich op agressieve wijze verzette, was er meer dan geringe kracht voor nodig om haar onder controle te houden, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder achtte het toegepaste geweld, evenals het aanleggen van de transportboeien, rechtmatig en proportioneel.

7. Uit het door de korpsbeheerder overgelegde mutatieverslag van 20 februari 2005, opgemaakt door politieambtenaren Kl., H., en B., volgt onder meer dat de zoon van verzoekster de deur opendeed en om hulp riep. Even hiervoor had verzoekster de deur dichtgegooid voor de politieambtenaren, waarbij de politieambtenaren zagen dat haar T-shirt met bloedvlekken was besmeurd. Politieambtenaar B. ging de woning binnen, met daarachter politieambtenaar Kl. Verzoekster kwam in de richting van de politieambtenaren lopen en maakte krabbende en slaande bewegingen. Politieambtenaar B. duwde verzoekster hierop voor zich uit zodat hij niet gekrabd of geslagen zou worden, en sommeerde verzoekster om rustig te blijven. Verzoekster bleef echter schreeuwen en beledigde de politieambtenaren. Hierop hielden de politieambtenaren haar aan. Politieambtenaar Kl. pakte verzoekster bij haar linkerarm vast, en politieambtenaar B. bij haar rechterarm. Hierop begon verzoekster zich onmiddellijk te verzetten, door zich in een andere richting te bewegen dan dat de politieambtenaren haar wilde geleiden. Ook bleef verzoekster schreeuwen en schelden. Politieambtenaar Kl. legde een nekklem aan om het geweld te kunnen breken, waarna verzoekster werd geboeid. Verzoekster probeerde echter de politieambtenaren te bijten en te bespugen, waarop de politieambtenaren het hoofd van verzoekster naar beneden duwden. Tijdens het overbrengen naar het dienstvoertuig bleef verzoekster schreeuwen en zich verzetten. Verzoekster werd daarom op de vloer achter in de bus gezet. Verzoekster bleef schreeuwen, schelden en trappende bewegingen maken in de richting van de politieambtenaren. Politieambtenaar Kl. gebruikte

hierop meer dan geringe kracht om haar onder controle te krijgen. Bij aankomst op het politiebureau was verzoekster dusdanig aan het doordraaien dat zij in de isolatiecel werd geplaatst.

8. Tijdens de interne klachtenprocedure legde politieambtenaar Kl. tegenover rapporteur O. op 19 april 2005 een verklaring af. Politieambtenaar Kl. verwees hierbij naar hetgeen was vastgelegd in het mutatieverslag. Hij voegde hier nog aan toe dat hij tijdens het transport een knie in de rug/nek van verzoekster legde, zodat zij in bedwang kon worden gehouden. Zowel hij als politieambtenaar B. had verzoekster niet geslagen.

9. Tijdens de interne klachtenprocedure legde politieambtenaar B. tegenover rapporteur O. op 21 april 2005 een verklaring af. Hij verwees hierbij naar hetgeen was vastgelegd in het mutatieverslag en voegde hier nog aan toe dat politieambtenaar Kl. in het dienstvoertuig, een bus, verzoekster in bedwang heeft gehouden door een knie in haar nek te leggen.

Beoordeling

De Nationale ombudsman zal hieronder het gebruik van geweld tijdens de aanhouding en het gebruik van handboeien afzonderlijk beoordelen.

Ten aanzien van het gebruikte geweld

10. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft eenieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam. Dit grondrecht is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet (zie Achtergrond, onder I.). Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt. Ten aanzien van personen aan wie rechtens de vrijheid is ontnomen, is in artikel 15, vierde lid, van de Grondwet meer in het algemeen bepaald dat zij kunnen worden beperkt in de uitoefening van hun grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt (zie Achtergrond, onder I.). Ook in artikel 8 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens is bepaald dat een inbreuk op ieders recht op respect voor zijn privéleven - waaronder mede wordt verstaan zijn lichamelijke integriteit - moet zijn voorzien bij wet (zie Achtergrond, onder II.).

11. Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op het recht op onaantastbaarheid van het menselijk lichaam. Op grond van artikel 8, eerste lid Politiewet (zie Achtergrond, onder III.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

12. Voor de beoordeling van de vraag of het toegepaste geweld de toets der kritiek kan doorstaan, is ten eerste van belang de vraag of de politieambtenaren optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

13. Nu de aanhouding als zodanig niet door verzoekster is betwist, gaat de Nationale ombudsman er in deze zaak zonder meer van uit dat verzoekster terecht is aangehouden voor het beledigen van een ambtenaar in functie, artikel 266 jo 267 van het Wetboek van Strafrecht (zie Achtergrond, onder IV.) en dat de politieambtenaren bij die aanhouding derhalve optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

14. Dat er geweld tegen verzoekster is gebruikt staat vast. Over de vraag waaruit dit geweld precies heeft bestaan verschillen de lezingen van verzoekster en de politieambtenaren. Gelet op het mutatieverslag, de verklaringen van de politieambtenaren Kl. en B. en de verklaring van verzoekster in samenhang bezien met de door verzoekster overgelegde medische verklaring, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat het geweld bestond uit het bij de armen pakken van verzoekster, het aanleggen van een nekklem, het naar voren duwen van haar hoofd en het leggen van een knie in de rug/nek van verzoekster. Dat politieambtenaar B. verzoekster zou hebben geschopt, zoals verzoekster stelt, wordt door politieambtenaar B. ontkend. De Nationale ombudsman kan dan ook niet vaststellen of dit schoppen heeft plaatsgevonden.

15. Wat betreft het toegepaste geweld overweegt de Nationale ombudsman als volgt. Gelet op de processen-verbaal van aangifte, waaruit blijkt dat verzoekster de avond voor de aanhouding ongeveer tien blikken bier had gedronken, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoekster ook op de bewuste ochtend nog in enige mate onder invloed van alcohol verkeerde. Daarbij volgt voorts uit de processen-verbaal van aangifte dat verzoekster zich op de bewuste ochtend zeer agressief gedroeg tegenover haar echtgenoot en zoon, wat voor de dochter van verzoekster aanleiding vormde om de politie om hulp te bellen. Ook vernielde verzoekster verschillende goederen. Dat verzoekster zich ook tegen de politieambtenaren Kl. en B., die kort na de melding van haar dochter ter plaatse kwamen, agressief heeft opgesteld door te schreeuwen, schelden en krabbende en slaande bewegingen te maken, acht de Nationale ombudsman alleszins aannemelijk. Dat verzoekster zich vervolgens nadat zij was aangehouden agressief is blijven opstellen - ook tijdens het transport naar het politiebureau - door te duwen en te trekken en door de politieambtenaren te proberen te bijten, bespugen en te trappen, acht de Nationale ombudsman gelet op de verklaring van politieambtenaren Kl. en B., de aangifte van de zoon van verzoekster, en de gebeurtenissen voorafgaande aan de aanhouding eveneens aannemelijk. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat voldoende is komen vast te staan dat verzoekster zich hevig verzette tegen haar aanhouding, zowel in haar woning als tijdens het overbrengen naar het politiebureau, en dat de politieambtenaren onder deze omstandigheden mochten beslissen om proportioneel geweld toe te passen teneinde verzoekster in bedwang te kunnen krijgen en houden. Hierbij is de Nationale ombudsman van oordeel dat het door de politieambtenaren gebruikte geweld jegens verzoekster te kwalificeren is als gepast, zodat dan ook niet in strijd is gehandeld met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Dat verzoekster pijn heeft ondervonden van de aanhouding valt te betreuren, maar doet aan de juistheid van het optreden van de

politieambtenaren niet af. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het letsel dat door de huisarts is geconstateerd, niet zonder meer hoeft te duiden op buitenproportioneel geweld.

De gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van het gebruik van handboeien

16. Het gebruik van handboeien zal eveneens worden getoetst aan het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

17. In artikel 22 van de Ambtsinstructie is bepaald dat politieambtenaren een persoon die is aangehouden ten behoeve van het vervoer handboeien kunnen aanleggen indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op vluchtgevaar, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de betrokken politieambtenaar of van derden. Deze feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of in de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden (zie Achtergrond, onder V.). De politieambtenaar moet in een specifiek geval de afweging maken of de aanwezige veiligheidsrisico's het aanbrengen van de boeien naar redelijk inzicht rechtvaardigen. Daarbij valt te denken aan de ernst van het strafbare feit. Ook van belang is of verdachte zich op het moment van aanhouden agressief heeft opgesteld. Het standaard aanleggen van handboeien tijdens het vervoer van een verdachte naar het politiebureau is dus niet in overeenstemming met artikel 22 van de Ambtsinstructie.

18. Zoals onder punt 15 is beschreven, is de Nationale ombudsman van oordeel dat uit de verklaringen van politieambtenaren Kl. en B., en uit de processen-verbaal van aangiften van de echtgenoot en zoon van verzoekster, volgt dat verzoekster zich op de bewuste ochtend agressief gedroeg en onder invloed van alcohol verkeerde. Zij schreeuwde, maakte krabbende en slaande bewegingen in de richting van de politieambtenaren en verzette zich tegen haar aanhouding door te duwen en te trekken. Na het aanleggen van een nekklem is verzoekster geboeid. Gelet op het verzet van verzoekster en het feit dat zij alcohol had gebruikt, hetgeen naar algemeen bekend is ontremmend kan werken, is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoekster zich op een dusdanig onberekenbare wijze heeft gedragen dat de politieambtenaar op grond daarvan in redelijkheid konden vrezen voor hun eigen veiligheid, die van derden, of die van verzoekster. De politieambtenaren konden dan ook in redelijkheid overgaan tot het boeien van verzoekster ten behoeve van het vervoer naar het politiebureau. Er is dan ook geen ongeoorloofde inbreuk gemaakt op verzoekers recht op lichamelijke integriteit.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van de klachtbehandeling op 29 november 2006

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er verder over dat de korpsbeheerder zijn oordeel van 7 december 2006 heeft gebaseerd op het advies van de klachtencommissie van 29 november 2006, hoewel de klachtencommissie de verklaringen van verzoeksters echtgenoot en haar kinderen over het politieoptreden op 20 februari 2005 niet in ogenschouw heeft genomen. Verzoekster stelt zich op het standpunt dat de klachtencommissie naar de verklaringen van haar echtgenoot en kinderen had moeten vragen, zodat zij het verhaal over het toegepaste geweld hadden kunnen bevestigen.
2. Op 30 maart 2005 stuurde verzoekster een brief naar het regionale politiekorps Limburg Zuid waarin zijn aangaf dat haar echtgenoot en twee kinderen getuige waren geweest van de mishandeling dit had plaatsgevonden op 20 februari 2005 door politieambtenaar B. Deze brief was ondertekend door verzoekster, haar man, en haar twee kinderen. Op 17 april 2005 stuurde verzoekster nogmaals een brief naar het regionale politiekorps Limburg Zuid, waarin zij beschreef dat zij door politieambtenaar B. was mishandeld en wat de gevolgen hiervan waren. Ook schreef verzoekster dat haar man en twee kinderen getuigen waren. Ook deze brief was ondertekend door zowel verzoekster als haar echtgenoot en haar twee kinderen.
3. In het rapport van 22 april 2005 van politieambtenaar O., opgemaakt naar aanleiding van de klacht die verzoekster indiende, staat onder meer vermeld dat politieambtenaar O. op 21 april 2005 een gesprek voerde met verzoekster en haar echtgenoot op het politiebureau te M. Tijdens dit gesprek vertelde verzoekster dat zij was mishandeld door politieambtenaar B. en dat haar echtgenoot en kinderen hiervan getuigen waren geweest. Verzoekster gaf aan wat voor letsel zij had opgelopen. Wat betreft de aangiftes die haar echtgenoot en zoon tegen haar had gedaan liet verzoekster weten dat haar echtgenoot overspannen was waardoor zijn aangifte buiten beschouwing moest worden gelaten. Hetzelfde gold voor de aangifte van haar zoon, aldus verzoekster. Verzoeksters echtgenoot bevestigde de woorden van verzoekster.
4. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekster ongegrond te achten. Hij voerde hiertoe aan dat de verklaringen van de echtgenoot en de kinderen van verzoekster niet als relevant werden beoordeeld in de klachtbehandeling. De verklaringen droegen niet bij in een objectieve beeldvorming, te meer nu de echtgenoot van verzoekster en haar kinderen aangifte tegen verzoekster hadden gedaan.
5. In het advies van de klachtencommissie van 16 november 2006 staat opgenomen dat volgens verzoekster haar echtgenoot en twee kinderen getuige waren van het toegepaste geweld.

Beoordeling

6. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit brengt met zich dat een bestuursorgaan in het onderzoek naar een klacht voldoende onderzoek doet naar de feiten en betrokken ambtenaren of getuigen hoort of laat horen, indien in redelijkheid is te verwachten dat zij opheldering kunnen verschaffen omtrent de feitelijke toedracht van de gedraging waarover wordt geklaagd.

7. De Nationale ombudsman acht het aannemelijk dat de klachtencommissie tijdens het onder haar regie verrichte onderzoek de beschikking kreeg over alle stukken die betrekking hadden op genoemd incident. Immers, de klachtencommissie nam kennis van meerdere processen-verbaal, een medische verklaring, het klachtdossier met bijlagen waaronder het rapport van politieambtenaar O. van 22 april 2005, het afschrift van de beslissing van de hoofdofficier van justitie van 3 juli 2006 en de door verzoekster overgelegde stukken. Voorts hield de klachtencommissie een hoorzitting, waar verzoekster en de betrokken politieambtenaar B. werden gehoord.

8. De klachtencommissie kan worden gevolgd in haar standpunt dat het niet nodig was om naast verzoekster ook haar man en twee kinderen te horen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het standpunt van verzoekster over het toegepaste geweld duidelijk was, en dat het helder was dat haar echtgenoot en twee kinderen haar zienswijze ondersteunden. Dit volgt onder meer uit het gesprek dat politieambtenaar O. op 21 april 2005 met verzoekster en haar man voerde, alsook uit de brieven die verzoekster naar aanleiding van haar klacht naar de korpsbeheerder stuurde die mede ondertekend waren door haar echtgenoot en kinderen. Gelet op de feiten en omstandigheden die op de hoorzitting naar voren waren gekomen, alsmede gelet op de stukken die de klachtencommissie ter beschikking stonden, is de Nationale ombudsman van mening dat de klachtencommissie een duidelijk beeld had van de situatie op het moment van aanhouden.

9. Dit alles brengt in de visie van de Nationale ombudsman mee dat de klachtencommissie voldoende onderzoek naar de feiten en omstandigheden verrichtte. De korpsbeheerder handelde dan ook niet in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving, door zich bij zijn beslissing op de klacht te baseren op het onderzoek van de klachtencommissie.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

III. Ten aanzien van de insluiting op 1 mei 2005

Bevindingen

1. Voorts klaagt verzoekster over het optreden van ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg Zuid in de nacht van 30 april 2005 op 1 mei 2005. Zij klaagt er in het bijzonder over dat politieambtenaren bij haar insluiting geweld jegens haar hebben gebruikt en dat politieambtenaar A. haar hierbij zou hebben geschopt.

2. Verzoekster bracht in dit verband naar voren dat bij het overbrengen naar de cel alsook in de cel overmatig geweld jegens haar was toegepast, met name door arrestantenbewaarder A. Er werd onnodig aan haar gesjord en het optreden met betrekking tot het uitdoen van haar bh is niet correct geweest. Verzoekster gaf aan dat zij haar bh niet wilde uitdoen omdat er mannelijke politieambtenaren aanwezig waren. De politieambtenaren sommeerden haar echter om haar bh uit te doen. Toen zij hier geen gevolg aan gaf knipte arrestantenbewaarder A. haar bh los. Op een later moment schopte arrestantenbewaarder A. haar ook, aldus verzoekster.

3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekster ongegrond te achten. Hij verwees hierbij naar zijn eerdere beslissing die hij had genomen in het kader van de interne klachtbehandeling. Tijdens de interne klachtbehandeling nam de korpsbeheerder het advies van de klachtencommissie over. De korpsbeheerder oordeelde dat verzoekster zich tijdens de aanhouding, voorgeleiding en fouillering hevig verzette. Hierdoor was onder meer het gevolg dat mannelijke politieambtenaren werden ingezet om verzoeksters verzet te breken. Volgens de politie stond het toegepaste politiegeweld in verhouding tot de mate van verzet dat verzoekster pleegde. Daarbij maakte geen van de politieambtenaren zich schuldig aan disproportioneel politiegeweld en achtte de korpsbeheerder het ook niet aannemelijk dat arrestantenbewaarder A. zich op enig moment schuldig zou hebben gemaakt aan buitenproportioneel geweld.

4. Op de vragen van de Nationale ombudsman waaruit het verzet van verzoekster precies had bestaan liet de korpsbeheerder weten dat het gelet op het tijdsverloop in deze zaak voor de betrokken politieambtenaren niet mogelijk was om gedetailleerd aan te geven waaruit het verzet van verzoekster bestond. De korpsbeheerder liet voorts weten dat de betrokken politieambtenaren naar aanleiding van een melding van huiselijk geweld naar de woning van verzoekster waren gegaan. Tijdens de aanhouding van verzoekster verzette zij zich al hevig waardoor het noodzakelijk was verzoekster met geweld onder controle te krijgen. Nadat verzoekster was overgebracht naar het politiebureau werd zij ingesloten. Ook bij de insluiting verzette zij zich hevig en weigerde zij mee te werken aan de fouillering, aldus de korpsbeheerder. Slechts met het aanleggen van een armklem konden de verbalisanten verzoekster onder controle krijgen om onder meer haar sieraden af te kunnen doen.

5. In het door de korpsbeheerder overgelegde proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt door politieambtenaar H. en politieambtenaar K. op 1 mei 2005 staat onder meer, voor zover van belang, het volgende vermeld.

Op zondagochtend 1 mei 2005, omstreeks 00.50 uur, werd er door de dochter van verzoekster een melding gedaan van het feit dat verzoekster agressief en dronken was. Politieambtenaren H. en K. gingen ter plaatse waar zij constateerden dat verzoekster haar zoon en echtgenoot had mishandeld. Omdat verzoekster de woning inmiddels had verlaten werd zij na ongeveer een uur - toen zij was teruggekeerd in de woning - aangehouden. Verzoekster weigerde echter met de politieambtenaren mee naar het bureau te gaan. Verzoekster verzette zich door zich met haar lichaam op haar zoon te laten vallen en zich in tegengestelde richting te bewegen nadat zij door de politieambtenaren bij haar arm was vastgepakt. Politieambtenaar H. legde een armklem aan en, nadat verzoekster zich op een bank had laten vallen, lukte het de politieambtenaren om de transportboeien om te doen.

Eenmaal op het bureau aangekomen weigerde verzoekster haar sieraden af te doen. Nadat haar was verteld dat de politieambtenaren de sieraden dan zouden afdoen legde verzoekster demonstratief haar handen op de balie. Politieambtenaar K. pakte de linkerhand van verzoekster vast, waarop verzoekster haar hand wegtrok. Hierop werd de linkerarm van verzoekster met een armklem op haar rug gedraaid, waarna politieambtenaar H. de halsketting bij verzoekster verwijderde. Vervolgens weigerde verzoekster haar ringen af te doen. Hierop pakte politieambtenaar H. haar linkerarm vast, waarop hij voelde dat verzoekster haar arm wilde wegtrekken uit de greep van politieambtenaar H. Vervolgens draaide politieambtenaar H. haar linkerarm op haar rug. Nog steeds probeerde verzoekster haar arm met kracht weg te trekken. Politieambtenaar K. verwijderde vervolgens twee ringen van de wijs- en middelvinger van verzoekster. Omdat verzoekster met grote kracht haar hand tot een vuist balde, moest politieambtenaar K. hiertoe wel de vingers van verzoekster met kracht uitstrekken. De politieambtenaren voelden dat verzoekster constante tegendruk gaf. Inmiddels had arrestantenbewaarder A. op hetzelfde moment de rechterhand van verzoekster vast. Verzoekster probeerde zich ook uit deze greep te onttrekken. Het lukte arrestantenbewaarder A. om de ring van de wijsvinger van verzoekster te verwijderen. Vervolgens weigerde verzoekster ook, nadat haar dit tweemaal was gevraagd, haar laarzen uit te trekken. Hierop legden politieambtenaar H. en arrestantenbewaarder A. verzoekster middels een armklem op haar rug. Politieambtenaar H. voelde dat verzoekster zich met kracht probeerde te onttrekken uit de greep. Politieambtenaar K. deed vervolgens de laarzen en pantykousen van verzoekster uit. Vervolgens verzocht politieambtenaar K. verzoekster om haar bh uit te doen. Ook dit weigerde verzoekster. Verzoekster trok haar vest omhoog, begon aan haar bh te trekken en liet demonstratief haar borsten zien. Verzoekster trok vervolgens haar bh los en wilde de bh kapot trekken. Politieambtenaar A. knipte hierop de bh van verzoekster los.

6. Tijdens de interne klachtenprocedure legde politieambtenaar K. tijdens de hoorzitting van 21 februari 2008 van de klachtencommissie een verklaring af. Zij verklaarde overeenkomstig als in het door haar en politieambtenaar H. opgemaakte proces-verbaal van bevindingen. Zij voegde hier nog aan toe dat verzoekster die avond redelijk veel

geweld had gebruikt. Ze was beweeglijk, agressief en stomdronken. Aan verzoekster is meerdere malen gevraagd om haar ringen en bh af te doen, maar verzoekster bleef halsstarrig weigeren. Zo wilde verzoekster haar hand niet openen om de ringen af te doen. Het was niet mogelijk om alleen met verzoekster te zijn en haar te dwingen om mee te werken. In de strijd om verzoekster, nadat zij haar bh had los gemaakt, onder controle te krijgen had arrestantenbewaarder A. de mogelijkheid gezien om de bh van verzoekster los te knippen. Daarmee voorkwam hij verder getrek en gesjor op dit punt. Gelet op de gemoedstoestand van verzoekster moest zij, omwille van haar eigen veiligheid, echt worden ingesloten zonder bh, sieraden en andere voorwerpen. Politieambtenaar K. verklaarde voorts dat arrestantenbewaarder A. verzoekster absoluut niet bij de insluiting had geschopt. K. verklaarde dat zij met haar collega's verzoekster had begeleid naar de ophoudkamer en dat zij zeker gezien zou hebben als verzoekster door arrestantenbewaarder A. zou zijn geschopt. Volgens politieambtenaar K. was verzoekster gedurende het gehele proces bijzonder moeilijk in de hand te houden en was het daarom nodig dat er voortdurend meerdere collega's bij haar waren om haar onder controle te houden. Naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman bevestigde politieambtenaar K. op 12 september 2008 nogmaals schriftelijk het verloop van de insluiting.

7. Tijdens de interne klachtenprocedure legde politieambtenaar H. tijdens de hoorzitting van 21 februari 2008 van de klachtencommissie ook een verklaring af. Hij verklaarde dat hij zelden een vrouw had gezien die zo bijzonder agressief was als verzoekster. Ten aanzien van het toegepaste geweld vertelde politieambtenaar H. dat dit in verhouding stond tot het verzet dat klaagster pleegde en dat er zeker geen overmatig geweldsgebruik had plaatsgevonden. Naar aanleiding van het onderzoek van de Nationale ombudsman bevestigde politieambtenaar nogmaals schriftelijk het verloop van de insluiting.

8. Politieambtenaar Ho. verklaarde in de door hem opgemaakte rapportage van 6 december 2007 onder meer dat hij op de bewuste avond de dienstdoende inspecteur van dienst/hulpofficier van justitie was. Verzoekster werd op een gegeven moment ter bescherming van haar eigen veiligheid overgebracht naar een isolatiecel zodat zij met camera's kon worden geobserveerd. Politieambtenaar Ho. zag dat er bij het overbrengen naar de observatiecel geen geweld was gebruikt richting verzoekster. Wel is zij ondersteund bij het lopen en het opgaan van de trap in de gang naar de isolatie cel. Tijdens de interne klachtenprocedure werd politieambtenaar Ho. door de klachtencommissie een aantal vragen gesteld. Politieambtenaar Ho. deelde desgevraagd mede dat nu verzoekster geen medewerking verleende om haar sieraden en bh af te doen en dermate onhandelbaar en dronken was, het niet verantwoord was dat dit door een vrouwelijke politieambtenaar alleen werd gedaan. Er werden daarom meerdere politieambtenaren, waaronder mannelijke, ingezet om verzoekster onder controle te krijgen. Verzoekster werd daarbij herhaaldelijk gewezen op de gevolgen indien zij niet zou meewerken. Politieambtenaar Ho. vervolgde dat er geen enkele situatie is geweest waarbij

verzoekster alleen was met één enkele politieambtenaar.

9. Arrestantenbewaarder A. verklaarde op 6 december 2007 tijdens de interne klachtenprocedure van het regionale politiekorps Limburg Zuid tegenover rapporteur Ho. onder meer het volgende. Arrestantenbewaarder A. kon zich verzoekster niet herinneren. Hij wist ook niet of hij van 30 april 2005 op 1 mei 2005 nachtdienst had gehad. In zijn algemeenheid verklaarde arrestantenbewaarder A. dat hij nooit arrestanten zou schoppen of slaan, en al helemaal niet indien de arrestant op de grond zou liggen.

10. Op 13 november 2008 hoorde een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman arrestantenbewaarder A. telefonisch. Arrestantenbewaarder A. verklaarde tegenover deze onderzoeker dat hij zich niets van het voorval kon herinneren. Hij bevestigde nogmaals in zijn algemeenheid dat hij nooit een arrestant zou schoppen, en al helemaal niet een vrouw. Hij kon zich niet herinneren dat hij de bh van verzoekster had doorgeknipt. Volgens arrestantenbewaarder A. worden er geen scherpe voorwerpen zoals een schaar gebruikt wanneer een arrestant agressief is.

Beoordeling

11. Ook dit klachtonderdeel, het gebruik van geweld bij de insluiting van verzoekster op 1 mei 2005, wordt getoetst aan het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

12. Op grond van artikel 28 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder V.) is de politie bevoegd om een ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting te onderzoeken op voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen. Bij het aantreffen van dergelijke voorwerpen worden deze in bewaring genomen. In artikel 28, derde lid van de Ambtsinstructie staat vermeld, dat het onderzoek aan de kleding zoveel mogelijk wordt uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als dat van degene die aan het onderzoek wordt onderworpen.

Op grond van artikel 29 van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder V.) kan van een ingeslotene worden verlangd dat deze zich ontkleedt als de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van betrokkene of anderen kan vormen. Deze bevoegdheden, alsmede de noodzaak om in het geval van verzoekster onder meer haar ringen, laarzen en bh in bewaring te nemen, wordt door verzoekster niet betwist.

13. Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat verzoekster vanaf het moment dat de politieambtenaren K. en H. bij haar woning ter plaatse kwamen zich agressief en onwelwillend jegens hen heeft opgesteld. Dit gedrag van verzoekster heeft zich op het politiebureau tijdens haar insluiting voortgezet. Dat verzoekster zich hevig heeft verzet tegen de fouillering die plaatsvond tijdens haar insluiting wordt niet door haar weersproken. Uit het proces-verbaal van bevindingen en de verklaringen van de politieambtenaren K. en H. leidt de Nationale ombudsman af dat verzoekster onder invloed van alcohol verkeerde,

zich agressief en onhandelbaar gedroeg en geen enkele keer voldeed aan de haar gegeven vorderingen om haar goederen uit of af te doen. Dat de politieambtenaren in een dergelijk geval genoodzaakt zijn om geweldsmiddelen toe te passen zodat de goederen en kleding van verzoekster in bewaring kunnen worden genomen acht de Nationale ombudsman begrijpelijk. Eveneens acht de Nationale ombudsman het begrijpelijk dat gelet op het gedrag van verzoekster het niet mogelijk was dat een vrouwelijke politieambtenaar, in dit geval politieambtenaar K, haar alleen fouilleerde, en dat zij derhalve werd bijgestaan door mannelijke politieambtenaren die op dat moment beschikbaar waren.

Uit de eerder genoemde verklaringen van politieambtenaren K. en H. komt naar voren dat het toegepaste geweld bestond uit het meermalen vastpakken van verzoekster, het uitstrekken van haar vingers en het aanleggen van een armklem. Verzoekster stelt daarbij dat zij door arrestantenbewaarder A. meermalen zou zijn geschopt. Arrestantenbewaarder A. kan zich - hoe betreurenswaardig en onbevredigend dit ook is - niets van het voorval herinneren. Wel verklaarde hij dat hij nog nooit een arrestant heeft geschopt. Daarbij verklaarden politieambtenaren K., H., en Ho dat zij arrestantenbewaarder A. verzoekster niet hebben zien schoppen. Nu arrestantenbewaarder A. ontkent dat hij verzoekster heeft geschopt, hetgeen gesteund wordt door drie andere verklaringen, en de waarneming van verzoekster mogelijk beïnvloed is door overmatig alcoholgebruik, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat dit niet heeft plaatsgevonden.

Gelet op het hiervoor omschreven gedrag van verzoekster is de Nationale ombudsman van oordeel dat het geweld dat de politieambtenaren in deze situatie hebben aangewend gepast is geweest. Ten aanzien van het doorknippen van de bh van verzoekster door arrestantenbewaarder A. is de Nationale ombudsman van oordeel dat het doorknippen van een bh door een mannelijke arrestantenbewaarder in zijn algemeenheid niet de voorkeur verdient, maar gelet op het onhoudbare gedrag van verzoekster in dit geval onvermijdelijk was. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat er niet in strijd is gehandeld met het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het niet horen van arrestantenbewaarder A. tijdens de klachtbehandeling op 2 april 2008

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt er ten slotte over dat de korpsbeheerder zijn oordeel van 8 april 2008 heeft gebaseerd op het advies van de klachtencommissie van 2 april 2008, hoewel de klachtencommissie betrokken arrestantenbewaarder A. niet heeft gehoord over het politieoptreden op 30 april 2005/1 mei 2005 en met name niet over de wijze waarop verzoekster naar haar cel is begeleid.

2. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht van verzoekster niet gegrond te achten. De korpsbeheerder schreef dat arrestantenbewaarder A. in het kader van de klachtbehandeling op 6 december 2007 al was gehoord door klachtbehandelaar Ho. Vervolgens werd arrestantenbewaarder A. door de klachtencommissie in de gelegenheid gesteld om op de zitting van 21 februari 2008 een nadere toelichting te geven op de kwestie. Arrestantenbewaarder A. ging niet in op de uitnodiging. Er bestaat voor betrokken verbalisanten geen verschijningsplicht bij de klachtencommissie, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder gaf aan dat hij het van groot belang achtte dat betrokken politieambtenaren in klachtzaken gehoor gaven aan de uitnodiging van de klachtencommissie. Echter, het al dan niet verschijnen is een individuele keuze van een verbalisant, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder benadrukte ten slotte dat er geen twijfel kon bestaan over de integriteit van de betrokken ambtenaar in deze zaak en de hierop betrekking hebbende opgemaakte ambtsedige verklaringen en processen-verbaal.

3. Uit het door de korpsbeheerder overgelegde interne klachtdossier volgt dat politieambtenaar A. op 10 januari 2008 door de klachtencommissie is uitgenodigd voor het geven van nadere toelichting tijdens een hoorzitting op 21 februari 2008. Uit het advies van de klachtencommissie van 2 april 2008 blijkt dat politieambtenaar A. niet op de hoorzitting is verschenen. De korpsbeheerder nam op 8 april 2008 het advies van de klachtencommissie over.

Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat bestuursorganen bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven. Dit brengt met zich dat een klachtencommissie in het onderzoek naar een klacht voldoende onderzoek doet naar de feiten en betrokken ambtenaren hoort of laat horen, indien in redelijkheid is te verwachten dat zij opheldering kunnen verschaffen omtrent de feitelijke toedracht van de gedraging waarover wordt geklaagd.

5. De klachtencommissie nodigde arrestantenbewaarder A. uit om een nadere toelichting te komen geven op de klacht van verzoekster tijdens een hoorzitting. Arrestantenbewaarder A. verscheen echter niet op deze hoorzitting, waarna de klachtencommissie overging tot het uitbrengen van advies.

In het geval van verzoekster is de Nationale ombudsman van oordeel dat de klachtencommissie advies kon uitbrengen zonder arrestantenbewaarder A. op een hoorzitting te hebben gehoord. Arrestantenbewaarder A. had reeds op een eerder moment tegenover politieambtenaar Ho. verklaard zich niets meer van de zaak te kunnen herinneren. Daarbij verschenen politieambtenaren K. en H., alsmede de advocaat van verzoekster wel op de hoorzitting en acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat de klachtencommissie tijdens het door haar verrichte onderzoek de beschikking kreeg over

alle stukken die betrekking hadden op het incident op 1 mei 2005. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de klachtencommissie een duidelijk beeld had gekregen over hetgeen zich afspeelde tijdens de insluiting van verzoekster, waarbij niet in redelijkheid te verwachten viel dat politieambtenaar A. nog enige opheldering zou kunnen verschaffen over de feitelijke toedracht van de klacht.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de klachtencommissie voldoende onderzoek naar de feiten en omstandigheden verrichtte. De korpsbeheerder handelde dan ook niet in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving, door zich bij zijn beslissing op de klacht te baseren op het onderzoek van de klachtencommissie.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

De Nationale ombudsman voegt hier nog het volgende aan toe.

Uit de reactie van de korpsbeheerder volgt dat er geen plicht bestaat voor een individuele politieambtenaar om gehoor te geven aan een uitnodiging van een klachtencommissie. Het al dan niet verschijnen voor een hoorzitting betreft volgens de korpsbeheerder een individuele keuze van een politieambtenaar. Dat er in de klachtenregeling van het regionale politiekorps Limburg Zuid niet is opgenomen dat een politieambtenaar gehoor moet geven aan een oproep om te verschijnen voor een klachtencommissie, betekent naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet dat de korpsbeheerder binnen zijn korps niet op het verschijnen bij een klachtencommissie moet aandringen. Het is immers de korpsbeheerder die een klachtencommissie inschakelt voor het geven van advies, alvorens hij een beslissing neemt. Het ligt dan ook op de weg van de korpsbeheerder om voorzieningen te treffen zodat de klachtencommissie over alle relevante informatie kan beschikken om de hun aangewezen adviestaak naar behoren te kunnen vervullen.

Naar het oordeel van de Nationale ombudsman valt hieronder het horen van politieambtenaren, die naar het oordeel van de klachtencommissie van belang kunnen zijn bij de beoordeling van de klacht. Dit betekent dat de korpsbeheerder binnen zijn korps politieambtenaren dient te stimuleren - en waar nodig een dienstopdracht dient te geven - om aan een uitnodiging van een klachtencommissie gehoor te geven. Alleen op deze manier is het voor een klachtencommissie mogelijk om deugdelijk feiten onderzoek te doen, en tot een gemotiveerd advies te komen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid te Maastricht, is

niet gegrond ten aanzien van:

het boeien en het gebruik van geweld tijdens de aanhouding op 20 februari 2005;

het niet betrekken van de verklaring van de echtgenoot en kinderen van verzoekster door de klachtencommissie in haar advies van 29 november 2006;

het gebruik van geweld bij de insluiting op 1 mei 2005;

het niet horen van arrestantenbewaarder A. door de klachtencommissie op 2 april 2008.

Onderzoek

Op 22 mei 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw B. te M., ingediend door de heer mr. B.E. Simonetti te Amsterdam, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg Zuid te Maastricht.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Limburg Zuid verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarbij werd de korpsbeheerder een aantal specifieke vragen gesteld.

Tijdens het onderzoek werd een betrokken ambtenaar door een onderzoeker van het Bureau Nationale ombudsman gehoord.

In verband met haar verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Maastricht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar haar oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Limburg Zuid en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reactie van verzoekster gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen en aan te vullen.

De betrokken ambtenaren gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van verzoekster van 22 mei 2008;

het interne klachtdossier van het regionale politiekorps Limburg Zuid,

met bijlagen waaronder:

de beslissing van de korpsbeheerder van 8 april 2008;

het advies van de klachtenadviescommissie van 2 april 2008;

de beslissing van de korpsbeheerder van 7 december 2006;

het advies van de klachtenadviescommissie van 29 november 2006.

Standpunt van de korpsbeheerder van 1 oktober 2008, met bijlagen;

Reactie van verzoekster van 24 oktober 2008;

Nader standpunt van de korpsbeheerder van 5 november 2008;

Verklaring van politieambtenaar A. van 13 november 2008.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. de Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 15, vierde lid

"Hij aan wie rechtmatig zijn vrijheid is ontnomen, kan worden beperkt in de uitoefening van grondrechten voor zover deze zich niet met de vrijheidsontneming verdraagt."

II. Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

III. Politiewet 1993

Artikel 8 derde lid

"...3. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd tot het onderzoek aan de kleding van personen bij de uitoefening van een hem wettelijk toegekende bevoegdheid of bij een handeling ter uitvoering van de politietaak, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid, die van de ambtenaar zelf of van derden en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar..."

IV. Wetboek van Strafrecht

Artikel 266 eerste lid

"Elke opzettelijke belediging die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrift of afbeelding, hetzij iemand, in zijn tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift of afbeelding, aangedaan, wordt, als eenvoudige belediging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie."

Artikel 267

"De in de voorgaande artikelen van deze titel bepaalde gevangenisstraffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de belediging wordt aangedaan aan:

1°. het openbaar gezag, een openbaar lichaam of een openbare instelling;

2°. een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van zijn bediening;

3°. het hoofd of een lid van de regering van een bevriende staat."

V. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 22

"1. De ambtenaar kan een persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, ten behoeve van het vervoer handboeien aanleggen.

2. De maatregel, bedoeld in het eerste lid, kan slechts worden getroffen, indien de feiten of omstandigheden dit redelijkerwijs vereisen met het oog op gevaar voor ontvluchting, dan wel met het oog op gevaar voor de veiligheid of het leven van de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, van de ambtenaar of van derden.

3. De in het tweede lid bedoelde feiten of omstandigheden kunnen slechts gelegen zijn in:

a. de persoon die rechtens van zijn vrijheid is beroofd, of b. de aard van het strafbare feit op grond waarvan de vrijheidsbeneming heeft plaatsgevonden, één en ander in samenhang met de wijze waarop en de situatie waarin het vervoer plaatsvindt."

Nota van Toelichting, behorend bij de Ambtsinstructie

Artikel 22-23 (...)

"Handboeien mogen slechts worden aangelegd bij het vervoer van arrestanten. (...) De omstandigheden die aanleiding kunnen geven tot het omleggen van handboeien kunnen gelegen zijn in: de persoon van de arrestant, de inrichting van de (dienst)auto, de situatie waarin vervoerd wordt en het ontbreken van de mogelijkheden om op andere wijze met minder ingrijpende maatregelen (bv. door plaatsneming van een politieambtenaar naast de arrestant) een veilig transport te waarborgen. Bij omstandigheden die samenhangen met de persoon kan worden gedacht aan zijn gedrag, mogelijk eerdere ervaringen van de politie met deze persoon op grond waarvan moeilijkheden moeten worden gevreesd, dan wel de aard of de ernst van het feit waarvoor deze is aangehouden. (...)"

Artikel 28

"1. De ambtenaar onderzoekt de ingeslotene direct voorafgaand aan de insluiting op het politie- of brigadebureau, door het aftasten en doorzoeken van diens kleding op de aanwezigheid van voorwerpen die tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van de betrokkene of voor anderen kunnen vormen.

2. Bij het aantreffen van voorwerpen als bedoeld in het eerste lid, neemt de ambtenaar deze in bewaring.

3. Het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, wordt zoveel mogelijk uitgevoerd door een ambtenaar van hetzelfde geslacht als degene die aan het onderzoek wordt onderworpen."

Artikel 29

"De ambtenaar kan slechts van de ingeslotene verlangen dat deze zich ontkleedt indien:

- a. de kleding tijdens de insluiting een gevaar voor de veiligheid van betrokkene of van anderen kan vormen en een hulpofficier van justitie daarvoor toestemming heeft gegeven.
(...)"